

ทดสอบสายพันธุ์และการจัดการดินเพื่อปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ดินพรุ Genotypes Trial and Soil Management for Vetiver Planting in Swampy Areas

ปัญญา เอี่ยมอ่อน สมโสภีต์ ดำเนินงาม

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จ.นราธิวาส กรมพัฒนาที่ดิน

บทคัดย่อ

การทดสอบสายพันธุ์และการจัดการดินเพื่อปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ดินพรุ ดำเนินการในดิน 2 ชุด ได้แก่ ชุดดินระแงะ และชุดดินนราธิวาส โดยแบ่งเป็น 4 แปลงย่อย แต่ละแปลงปลูกหญ้าแฝกเป็นแถวๆ ละ 10 สายพันธุ์ เรียงลำดับพันธุ์ทั้งแนวราบและแนวตั้ง ได้แก่ พันธุ์ศรีลังกา เลยนครสวรรค์ กำแพงเพชร 1 สงขลา 3 แปลงที่ 1 ปลูกไม่ยกทรง และไม่ใส่หินปูนฝุ่น แปลงที่ 2 ปลูกบนร่องไม่ใส่หินปูนฝุ่น แปลงที่ 3 ปลูกไม่ยกทรง ใส่ปูนอัตรา 1 ตัน/ไร่ และแปลงที่ 4 ปลูกบนร่องและใส่หินปูน อัตรา 1 ตัน/ไร่ โดยใส่ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 50 กก./ไร่ ระยะปลูก 0.60x1.50 เมตร ผลการทดสอบในชุดดินระแงะ พบว่าการใส่หินปูนฝุ่นทำแฝกทุกสายพันธุ์แตกกอได้ดีกว่าไม่ใส่หินปูนฝุ่น ทั้งในแปลงที่ไม่ยกทรง และแปลงที่ปลูกบนร่อง 16-152% และ 30-128% ตามลำดับ ส่วนการเจริญเติบโตด้านความสูงของกอมีแนวโน้มไม่แตกต่างกัน การปลูกแฝกในชุดดินนราธิวาสได้ผลทำนองเดียวกับดินชุดดินระแงะ กล่าวคือ การใส่หินปูนฝุ่นทำให้หญ้าแฝก 9 สายพันธุ์ ซึ่งปลูกโดยไม่ยกทรงแตกกอได้ดีกว่าไม่ใส่หินปูนฝุ่น 3-53% ยกเว้นพันธุ์นครสวรรค์ ซึ่งแตกกอได้ไม่แตกต่างกัน ส่วนความสูงของต้นแฝก พบว่า การใส่หินปูนฝุ่นช่วยให้แฝก 6 สายพันธุ์กอสูงขึ้น 3-27% ยกเว้นพันธุ์เลย์ กำแพงเพชร 1 สุราษฎร์ธานี และสงขลา 3 มีแนวโน้มไม่แตกต่างกัน ในแปลงที่ปลูกบนร่อง พบว่า การใส่หินปูนฝุ่นช่วยให้แฝกแตกกอได้ดีกว่าไม่ใส่หินปูนฝุ่น 7 สายพันธุ์ 3-90% ยกเว้นกำแพงเพชร 1 ประจวบคีรีขันธ์ และสงขลา 3 ซึ่งมีแนวโน้มไม่แตกต่างกัน ส่วนความสูงของต้น การใส่หินปูนฝุ่นช่วยให้หญ้าแฝก 7 สายพันธุ์ กอสูงกว่าไม่ใส่ 1-50% ยกเว้นสายพันธุ์เลย์ ประจวบคีรีขันธ์และสุราษฎร์ธานี มีแนวโน้มไม่แตกต่างกันจากการทดสอบปลูกแฝก 10 สายพันธุ์ ในชุดดินระแงะและชุดดินนราธิวาส พันธุ์แฝก ส่วนใหญ่ที่ปลูกเพื่อให้เบียดกอได้เร็ว จำเป็นต้องใส่หินปูนฝุ่นร่วมกับปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15

Abstract

The experiment on genotypes trial and soil management for planting vetiver in swampy areas was conducted on two soil types namely Rangae and Narathiwat soil series. The trial was in locality test with four treatments. They were control, limiting, raised bedding and the combination of limiting and raised bedding. In each treatment, ten vetiver

genotypes were planted and arranged the plant in a 10x10 matrix with the row column spacing at 0.60x1.50 meter. The genotypes in both row and column ordered as follow : Sri Lanka, Loei, Nakornsawan, Kampaengphet1, Kampaengphet2, Roei, Ratchaburi, Prachuabkirikhan, Suratthani and Songkla3. The rate of lime application was 1 ton/rai and chemical fertilizer grade 15-15-15- was applied in all treatment at 50 Kg/rai. The result of Ra-ngae soil trial showed that number of tiller in the lime application treatment was higher than in another treatment, It affected in both normal and raised bedding practice at 16-152% and 30-128% respectively. However, the height of vetiver tended to have no difference in all treatments. The trail on Narathiwat soil had the similar result. For normal practice, lime application affected the number of tiller for nine vetiver genotypes except Nakornsawan genotype. The difference rate was about 3-53% It was also affected the height of six vetiver at 3-27% except Loei, Kampaengphet 1, Suratthani and Songkla 3 which had no difference. For raised bedding practice. It was found that to apply lime would increase the number of tiller for seven genotypes at 3-90% except Kampaengphet1, Prachuabkirikhan, and Songkla3. The height of seven genotypes was also affected by lime application at 1-50% but Loei, Prachuabkirikhan and Suratthani had no difference. It was concluded that ten vetiver genotypes planted in Ra-ngae and Narathiwat soils needed to applied lime and fertilizer grade 15-15-15 for increasing the number of tiller.

คำนำ

วิธีการใช้หญ้าแฝกในระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ หรือสร้างความสมดุลทางนิเวศวิทยา สามารถนำมาใช้ได้ในพื้นที่เกษตรกรรม เนื่องจากการปรับสภาพพื้นที่ เพื่อให้เหมาะสมต่อการเพาะปลูก เช่น การยกร่องแปลงเพาะปลูก คันล้อม คูระบายน้ำ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพดิน เช่น ดินล่าง ทั่วมดินบน และมีโอกาสถูกกัดเซาะพังทลายได้ กรณีดังกล่าวสามารถป้องกันการกัดเซาะพังทลายได้ ด้วยการปลูกหญ้าแฝกตามริมหรือขอบแปลง คันล้อมคูน้ำ คันนา ทางเดิน เพื่อยึดดินให้เกิดความแข็งแรงมั่นคง การปลูกหญ้าแฝกแซมในแปลงเพาะปลูก สามารถตัดใบแฝกใช้เป็นวัสดุคลุมดินได้ แต่ดิน พื้นที่พรุเป็นดินที่มีความเป็นกรดรุนแรงประกอบกับการปรับสภาพพื้นที่ ทำให้ดินล่างทั่วมดินบนผิวดิน เกิดลักษณะเป็นดินกรดกำมะถัน ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการเจริญเติบโต ดังนั้นจึงควรทดสอบการจัดการดินเปรี้ยวจัดและดินอินทรีย์เพื่อการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกดังกล่าวข้างต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อทดสอบสายพันธุ์แฝกและการเจริญเติบโตของแฝกในสภาพแวดล้อมของดินพื้นที่พรุ

อุปกรณ์และวิธีการ

วิธีวิจัย

1. ทดสอบแบบ locality test
2. จัดทำ 4 แปลงย่อย ขนาด 6.75 x 13.5 ตารางเมตร

แปลงที่ 1 LOB0 ไม่ใส่หินปูนฝุ่น ไม่ยกร่อง

แปลงที่ 2 LOB1 ไม่ใส่หินปูนฝุ่น ยกร่อง

แปลงที่ 3 L1B0 ใส่หินปูนฝุ่น ไม่ยกร่อง

แปลงที่ 4 L1 B0 ใส่หินปูนฝุ่น ยกร่อง

LO = ไม่ใส่หินปูนฝุ่น

L1 = ใส่หินปูนฝุ่น 1,000 กก./ไร่ หรือประมาณครึ่งหนึ่งของความต้องการปูนของดิน

B0 = ไม่ยกร่อง

B1 = ยกร่อง

3. แบ่งแปลงย่อยเป็น 10 แถว ระยะระหว่างแถว 1.50 เมตร ระยะระหว่างต้น 0.60 เมตร ปลูกแฝกเรียงเตี้ยวตามแถว แปลงที่ยกร่องเพื่อปลูกพืชในตำรับทดลองมีขนาดร่อง 0.75 เมตร และมีระยะระหว่างร่องสำหรับปลูกพืช 0.75 เมตร

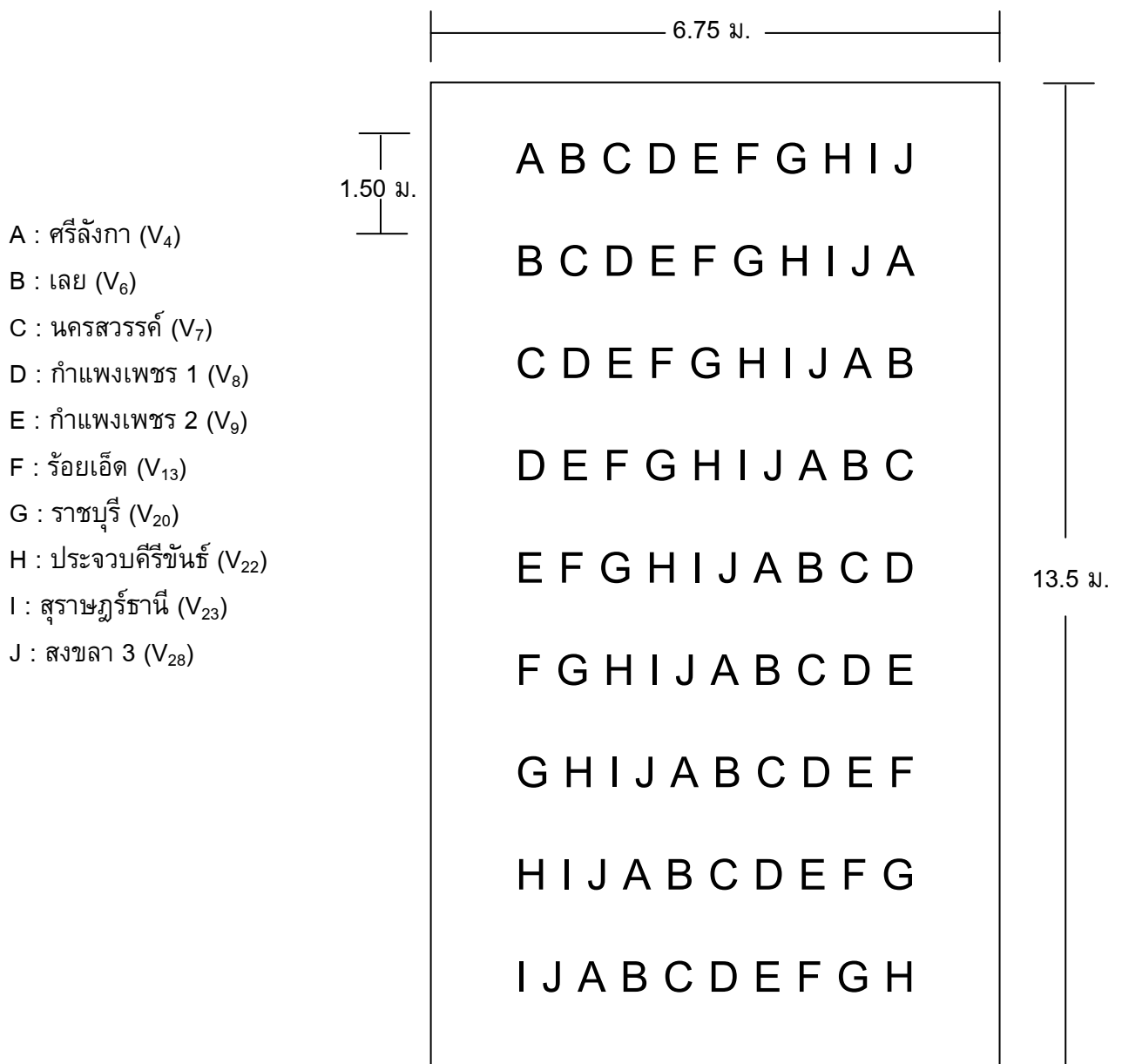
4. ปลูกหญ้าแฝกที่ชำในถุงพลาสติกอายุ 1 เดือน ประกอบด้วยพันธุ์หญ้าแฝก 10 สายพันธุ์ ได้แก่ ศรีลังกา เลย นครสวรรค์ กำแพงเพชร 1 กำแพงเพชร 2 ร้อยเอ็ด ราชบุรี

ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี และสงขลา 3 ปลุกให้ครบทุกสายพันธุ์ต่อแถว เรียงตามลำดับและขึ้นต้นแถวใหม่ด้วยสายพันธุ์ถัดไป

5. ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 จำนวน 50 กิโลกรัม/ไร่ เมื่อแฝกอายุ 2 เดือน และ 4 เดือน นับตั้งแต่วันที่เริ่มปลูกพืชที่ใช้ทำการทดลอง

6. สำหรับการทดลองนี้ จะมีการดูแล รักษา และการกำจัดวัชพืชอย่างต่อเนื่องตามวิธีการปฏิบัติทั่วไป

แผนผังการปลูกแฝกของแปลงย่อย

การรวบรวมข้อมูล

1. จำนวนหน่อตอก
2. ความสูงของกอจากผิวดินถึงปลายใบ (เซนติเมตร)
เก็บข้อมูลหลังจากวันปลูก 3 เดือน และทุก 3 เดือนต่อเนือง

อุปกรณ์ในการทดลอง

อุปกรณ์

1. ต้นกล้าสายพันธุ์ที่ชำในถุงพลาสติก 10 สายพันธุ์ อย่างละ 40 ต้น

ตำรับที่ 1	ศรีลังกา (V4)
ตำรับที่ 2	เลย์ (V6)
ตำรับที่ 3	นครสวรรค์ (V7)
ตำรับที่ 4	กำแพงเพชร 1 (V8)
ตำรับที่ 5	กำแพงเพชร 2 (V9)
ตำรับที่ 6	ร้อยเอ็ด (V13)
ตำรับที่ 7	ราชบุรี (V20)
ตำรับที่ 8	ประจวบคีรีขันธ์ (V22)
ตำรับที่ 9	สุราษฎร์ธานี (V23)
ตำรับที่ 10	สงขลา 3 (V28)
2. หินปูนฝุ่น
3. ไม้ป้ายแปลงทดลอง
4. อุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็น

ผลการทดลอง

1. การทดลองในชุดดินชุดระแงะ

แปลงที่ 1 ไม้ใส่หินปูนฝุ่นและไม่ยกร่อง พบว่า การแตกกอของแฝกในระยะ 3 เดือนแรกค่อนข้างแตกกอได้น้อย พันธุ์ร้อยเอ็ด แตกกอได้น้อยที่สุด 3.3 ต้นตอก และพันธุ์สงขลา 3 แตกกอได้ดีที่สุด 11.8 ต้นตอก เมื่อแฝกอายุได้ 6 เดือน กลุ่มพันธุ์ที่มีการแตกกอดีที่สุดได้แก่ นครสวรรค์ กำแพงเพชร 1 และร้อยเอ็ด ซึ่งแตกกอได้ 74.8, 75 และ 71.8 ต้น สายพันธุ์ที่แตกกอต่ำที่สุด คือ กำแพงเพชร 2 แตกกอได้ 28.7 ต้นตอก สายพันธุ์ที่เหลือแตกกอระหว่าง 30 ถึง 51.5 ต้นตอก ส่วนความสูงของกอ พบว่าพันธุ์เลย์ สูงที่สุด 163.3 ซม. พันธุ์นครสวรรค์ ต่ำที่สุด 97.5 ซม. ใกล้เคียงกับพันธุ์ ร้อยเอ็ดคือ 98.7 ซม. ส่วนพันธุ์อื่นๆ มีความสูงของกอ 112 ถึง 152 ซม.

แปลงที่ 2 ไม่ใส่ปุ๋ย ปลุกบรื่อง ในระยะ 3 เดือนแรก แตกกอได้ไม่มาก พันธุ์ศรีลังกาแตกกอน้อยที่สุด 5.2 ต้นต่อกอ พันธุ์นครสวรรค์แตกกอได้สูงที่สุด 14.8 ต้นต่อกอ ใกล้เคียงกับพันธุ์กำแพงเพชร 1 คือ 14 ต้นต่อกอ ส่วนสายพันธุ์อื่นๆ มีการแตกกอระหว่าง 8-12 ต้นต่อกอ ความสูงของแฝกในเวลา 6 เดือน ไม่แตกต่างกันมากนัก พันธุ์นครสวรรค์ ต่ำที่สุด 95.2 ซม. พันธุ์เลยกอสูงที่สุด 169 ซม. ส่วนพันธุ์อื่นๆ มีความสูงระหว่าง 109.5 ถึง 147.3 ซม.

แปลงที่ 3 ใส่หินปูนฝุ่น และไม่ยกร่อง ใน 3 เดือนแรก พบว่าพันธุ์ร้อยเอ็ดและราชบุรีแตกกอได้น้อยที่สุดคือ 4.7 ต้นต่อกอ พันธุ์สงขลา 3 แตกกอสูงที่สุด 20 ต้นต่อกอส่วนพันธุ์อื่นๆ แตกกอระหว่าง 7-11.6 ต้นต่อกอ แฝกอายุได้ 6 เดือน พันธุ์นครสวรรค์และกำแพงเพชร 1 แตกกอได้ดีใกล้เคียงกัน คือ 133.3 และ 135.8 ต้นต่อกอ รองลงมา คือ พันธุ์สงขลา 3 111.8 ต้นต่อกอ พันธุ์ศรีลังกา แตกกอได้น้อยที่สุด 50 ต้นต่อกอ ส่วนพันธุ์อื่นๆ ระหว่าง 63.8-99.2 ต้นต่อกอ ส่วนความสูงพันธุ์ร้อยเอ็ดมีความสูงของกอต่ำที่สุด 89 ซม. พันธุ์นครสวรรค์มีความสูงของกอสูงที่สุด 188 ซม. รองลงมาคือ พันธุ์เลยและสงขลา 3 คือ 164.1 และ 147 ซม. พันธุ์อื่นอยู่ระหว่าง 118.3 ถึง 132.6 ซม.

แปลงที่ 4 ใส่หินปูนฝุ่นและยกร่อง ในระยะ 3 เดือนแรก แฝกแตกกอได้ใกล้เคียงพันธุ์สงขลา 3 แตกกอได้มากที่สุด 18.7 ต้นต่อกอ พันธุ์อื่นๆ ระหว่าง 7-15 ต้นต่อกอ เมื่ออายุ 6 เดือน การแตกกอมีความแตกต่างกัน 2 กลุ่ม กลุ่มที่แตกกอได้น้อย ได้แก่ พันธุ์ศรีลังกา กำแพงเพชร 2 ประจวบคีรีขันธ์ ร้อยเอ็ด ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี การแตกกอระหว่าง 50-88.7 ต้นต่อกอ กลุ่มที่ 2 แตกกอ ได้มาก ได้มาก ได้แก่ พันธุ์เลย นครสวรรค์กำแพงเพชร 1 กำแพงเพชร 2 ร้อยเอ็ด ราชบุรี สงขลา 3 การแตกกอระหว่าง 106-166 ต้นต่อกอ ส่วนความสูงของกอเมื่ออายุ 6 เดือน พันธุ์ร้อยเอ็ด ความสูงของกอต่ำที่สุด 98.3 ซม. พันธุ์เลย กอสูงที่สุด 191.6 ซม. พันธุ์อื่นๆ สูงระหว่าง 106 ถึง 150 ซม. ตามที่แสดงในตารางที่ 1 และ 2

2. การทดลองในชุดดินหริวาส

แปลงที่ 1 ไม่ใส่หินปูนฝุ่น ไม่ยกร่อง พบว่า เมื่ออายุ 3 เดือน กลุ่มหญ้าแฝก 7 สายพันธุ์ แตกกอได้ดี ได้แก่ พันธุ์เลย นครสวรรค์ กำแพงเพชร 1 กำแพงเพชร 2 ร้อยเอ็ด ประจวบคีรีขันธ์ และสุราษฎร์ธานี จำนวน 22-28.6 ต้นต่อกอ ส่วนอีก 3 สายพันธุ์ แตกกอได้น้อยกว่าเฉลี่ย 13.8-18.6 ต้นต่อกอ ได้แก่ พันธุ์ราชบุรี ศรีลังกา และสงขลา 3 เมื่ออายุ 6 เดือน พบว่า พันธุ์กำแพงเพชร 2 และศรีลังกาแตกกอได้ดีที่สุด 58 ต้นต่อกอ และกำแพงเพชร 2 แตกกอได้น้อยกว่า 2 พันธุ์ คือ กำแพงเพชร 2 และศรีลังกาแตกกอ 36.6 และ 38.8 ต้นต่อกอ ส่วนพันธุ์อื่นๆ แตกกอ ได้ใกล้เคียงกันระหว่าง 40.6-47.6 ต้นต่อกอ ส่วนความสูงอายุ 6 เดือน แตกต่างกันเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่มีความสูงของกอน้อย ได้แก่ พันธุ์นครสวรรค์ เลย กำแพงเพชร 1 กำแพงเพชร 2 ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี และสงขลา 3 ความสูงของกอ 96-127.4 ซม.

แปลงที่ 2 ไม่ใส่ปุ๋ยและยกร่อง การเจริญเติบโตของหญ้าแฝกอายุ 3 เดือน มีความแตกต่างกัน พันธุ์กำแพงเพชร 2 แดกกอได้ดีที่สุด 20 ต้นต่อกอ พันธุ์ศรีลังกา เลย และสงขลา 3 แดกกอได้ต่ำเพียง 6 ถึง 7.8 ต้นต่อกอตามลำดับ ส่วนพันธุ์อื่นๆ แดกกอได้ใกล้เคียงกัน 10-16 ต้นต่อกอ เมื่ออายุ 6 เดือน พบว่า หญ้าแฝกพันธุ์ประจวบคีรีขันธ์และสุราษฎร์ธานีแดกกอได้ดีกว่าพันธุ์อื่นๆ คือ 46.8 และ 46.4 ต้นต่อกอ กลุ่มสายพันธุ์ที่แดกกอได้ดีรองลงมาคือ ศรีลังกา นครสวรรค์ กำแพงเพชร 1 กำแพงเพชร 2 และสงขลา 3 แดกกอได้ 22-39.4 ต้นต่อกอ ส่วนกลุ่มที่แดกกอได้น้อยที่สุด คือ พันธุ์เลย์ ร้อยเอ็ด ราชบุรี มีจำนวนต้น 17-19.8 ต้นต่อกอ ส่วนความสูงพันธุ์ศรีลังกา ประจวบคีรีขันธ์ และสุราษฎร์ธานี แดกกอได้ดีที่สุดเมื่ออายุได้ 6 เดือน คือ 95.8 88.8 และ 89 ซม. ตามลำดับ ส่วนพันธุ์นครสวรรค์มีความสูงของกอต่ำที่สุด คือ 57.4 ซม. พันธุ์อื่นๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว แดกกอ ได้ดีใกล้เคียงกัน คือ 71.6-80.4 ซม.

แปลงที่ 3 ใส่หินปูนฝุ่นและไม่ยกร่อง หญ้าแฝกทุกสายพันธุ์เจริญเติบโตแดกกอได้สม่ำเสมอ ใกล้เคียงกันทั้งอายุ 3 เดือนและ 6 เดือน กล่าวคือ เมื่อแฝกอายุได้ 3 เดือน แฝกอายุได้ 3 เดือน แฝกพันธุ์ร้อยเอ็ดแดกกอได้ค่อนข้างดีกว่าพันธุ์อื่นๆ คือ 43.8 ต้นต่อกอ พันธุ์อื่นๆ แดกกอได้ใกล้เคียงกันคือ 25.5 ถึง 35.8 ต้นต่อกอ ส่วนหญ้าแฝกอายุ 6 เดือน พันธุ์กำแพงเพชร 1 แดกกอได้ดีที่สุด 70.4 ต้นต่อกอ รองลงมา ได้แก่ พันธุ์เลย์ กำแพงเพชร 1 และประจวบคีรีขันธ์ แดกกอได้ 53-61.8 ต้นต่อกอ ส่วนพันธุ์อื่นๆ แดกกอได้ใกล้เคียงกันคือ ระหว่าง 44.2 ถึง 50 ต้นต่อกอ ส่วนความสูงของกอในระยะ 6 เดือน พันธุ์กำแพงเพชร 1 และสงขลา 3 มีความสูงของกอต่ำสุด 97.6 และ 96.4 ซม. ตามลำดับ พันธุ์อื่นๆ อีก 8 สายพันธุ์ มีกอสูง ใกล้เคียงกันคือ 105-138 ซม.

แปลงที่ 4 ใส่ปุ๋ยและไม่ยกร่อง ในช่วง 3 เดือนแรก พบว่าหญ้าแฝกเจริญเติบโตและแดกกอได้ดี พันธุ์ประจวบคีรีขันธ์ แดกกอได้ดีที่สุด 24 ต้นต่อกอ พันธุ์ศรีลังกาและเลย์ แดกกอได้ต่ำ ใกล้เคียงกัน คือ 8.7 และ 9.6 ต้นต่อกอ ตามลำดับ ส่วนพันธุ์อื่นแดกกอได้ดีใกล้เคียงกัน จำนวนต้นต่อกอระหว่าง 11.5 ถึง 18.6 ต้นต่อกอ เมื่อแฝกอายุ 6 เดือน พบว่า พันธุ์สุราษฎร์ธานี ประจวบคีรีขันธ์ กำแพงเพชร 2 และสงขลา 3 แดกกอได้ในเกณฑ์ดี มีจำนวนต้นต่อกอ 58.4 45.4 42 และ 40.8 ต้นต่อกอ ตามลำดับ พันธุ์ราชบุรี แดกกอได้น้อยที่สุด 19 ต้นต่อกอ ส่วนพันธุ์อื่นๆ แดกกอได้ใกล้เคียงกันระหว่าง 26 ถึง 36 ต้นต่อกอ ส่วนความสูงของกอเมื่ออายุ 6 เดือน พบว่า พันธุ์ศรีลังกา และกำแพงเพชร 2 กอสูงที่สุด คือ 114.8 และ 111 ซม. ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ พันธุ์สงขลา 3 กำแพงเพชร 1 ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี ร้อยเอ็ด และราชบุรี มีความสูงของกอระหว่าง 81-93 ซม. และกลุ่มสายพันธุ์ที่มีความสูงของกอสั้นที่สุด ได้แก่ พันธุ์เลย์ และนครสวรรค์ มีความสูงของกอ 76 และ 62 ตามลำดับ ตามที่แสดงในตารางที่ 3 และ 4

การปลูกหญ้าแฝกสายพันธุ์ต่างๆ ทั้ง 10 สายพันธุ์ ในดินเปรี้ยวจัด (ชุดดินระแงะ) และดินอินทรีย์ (ชุดดินนราธิวาส) การเจริญเติบโตของหญ้าแฝกในดินพื้นที่พรุทั้ง 2 ชุด ถ้าหากไม่ใส่หินปูนฝุ่นปรับปรุงดิน จะเจริญเติบโตได้แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นกับความทนทานต่อสภาพความเป็นกรด

ของดิน อันเป็นลักษณะประจำของแต่ละสายพันธุ์ อย่างไรก็ตาม การใส่หินปูนฝุ่นช่วยให้แฝกเจริญเติบโตได้ดีเกือบทุกสายพันธุ์

สรุป

การปลูกหญ้าแฝกสายพันธุ์ต่างๆ 10 สายพันธุ์ ในดินพื้นที่พรุ ได้แก่ ชุดดินระแงะ ซึ่งเป็นดินอินทรีย์ แฝกสามารถเจริญเติบโตได้ดี ถ้าหากปรับปรุงดินโดยใช้หินปูนฝุ่น พบว่า หญ้าแฝกบางสายพันธุ์สามารถเจริญเติบโตได้ไม่แตกต่างกับแปลงที่ใส่หินปูนฝุ่น ซึ่งขึ้นอยู่กับความทนทานต่อสภาพดินที่มีความเป็นกรดสูง แต่การเจริญเติบโตเป็นไปในลักษณะค่อนข้างช้า

ตารางที่ 1 แสดงการแตกกอเฉลี่ยของสายพันธุ์แฝก 10 สายพันธุ์ในช่วงอายุ 3 และ 6 เดือน ในชุดดินระแงะ (ต้น/กอ)

สายพันธุ์	LOB0		LOB1		L1B0		L1B1	
	ไม่ใส่ปูน	ไม่ยกร่อง	ไม่ใส่ปูน	ยกร่อง	ใส่ปูน	ไม่ยกร่อง	ใส่ปูน	ยกร่อง
	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน
ศรีลังกา	7.12	30	5.2	22	10.5	50.2	8	50.3
เลย	5.7	36.8	12	47.2	5.5	80.7	12	106
นครสวรรค์	6.5	74.8	14.8	92.5	7.8	133.3	10	156.3
กำแพงเพชร 1	8	75	14	120.6	7.7	135.8	15	166.6
กำแพงเพชร 2	4.3	28.7	9	33.3	7.7	63.8	10	58.3
ร้อยเอ็ด	3.3	71.8	8.2	101.6	4.7	99.2	9.7	135.1
ราชบุรี	5.8	51.5	9.3	65.7	4.7	85.7	12.3	146.3
ประจวบคีรีขันธ์	4.2	39	9.5	50.5	8.8	89.8	7	80
สุราษฎร์ธานี	6.8	43	9	37.8	11.6	80	12.7	88.7
สงขลา 3	11.8	44.3	12.6	58.8	20.2	111.8	18.7	116.3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยความสูงของกอ (ซม.) ของหญ้าแฝก 10 สายพันธุ์ในช่วงอายุ 3 และ 6 เดือน
ในชุดดินระแงะ

สายพันธุ์	LOB0		LOB1		L1B0		L1B1	
	ไม่ใส่ปุ๋ย	ไม่ยกร่อง	ไม่ใส่ปุ๋ย	ยกร่อง	ใส่ปุ๋ย	ไม่ยกร่อง	ใส่ปุ๋ย	ยกร่อง
	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน
ศรีลังกา	83.3	129.5	83.6	122.1	95	118.3	99.6	143
เลย	91	163.3	80.8	169.5	91.6	164.1	88.8	191.6
นครสวรรค์	61.5	97.5	60.2	95.2	62.5	188.6	55.8	106.3
กำแพงเพชร 1	71.3	121	82.5	112.3	73.8	120	71.2	118.5
กำแพงเพชร 2	75.6	112.3	91.5	111	82.6	132.6	92.6	128
ร้อยเอ็ด	66	98.7	91	109.5	72.3	89	67.6	98.3
ราชบุรี	100.6	152.5	100	147.3	113.	151.3	111.5	142.1
ประจวบคีรีขันธ์	80.3	132.8	87	136.6	103.3	130.3	79.3	141.3
สุราษฎร์ธานี	62.3	116.3	65.6	104	78.8	119.3	72.6	128.8
สงขลา 3	82.3	128.3	87.6	131	99.8	147	89.3	150.5

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยการแตกกอ (ต้น/กอ) ของสายพันธุ์แฝก 10 สายพันธุ์ในช่วงอายุ 3 และ 6 เดือน
ในชุดดินนราธิวาส

สายพันธุ์	LOB0		LOB1		L1B0		L1B1	
	ไม่ใส่ปุ๋ย	ไม่ยกร่อง	ไม่ใส่ปุ๋ย	ยกร่อง	ใส่ปุ๋ย	ไม่ยกร่อง	ใส่ปุ๋ย	ยกร่อง
	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน
ศรีลังกา	15.0	38.8	7.8	26.2	31.4	46.0	8.7	30.6
เลย	23.0	40.6	7.8	17.0	35.8	61.8	9.6	26.2
นครสวรรค์	22.0	45.0	14.2	29.6	32.2	43.6	18.6	34.4
กำแพงเพชร 1	23.4	58.8	10.6	36.2	31.4	70.4	11.8	34.4
กำแพงเพชร 2	26.4	36.6	20.0	22.8	25.5	53.0	18.2	42.0
ร้อยเอ็ด	25.8	42.2	10.8	19.8	43.8	48.8	11.5	36.0
ราชบุรี	13.8	47.6	13.4	17.8	26.2	49.0	16.4	19.0
ประจวบคีรีขันธ์	22.2	47.4	16.4	46.8	29.6	53.0	24.0	45.4
สุราษฎร์ธานี	28.6	42.2	11.0	46.4	32.8	44.2	16.2	58.4
สงขลา 3	18.6	46.6	6.0	39.4	35.8	50.0	16.8	40.8

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยของความสูง (ซม.) ของกอจากสายพันธุ์แฝก 10 สายพันธุ์
ในช่วงอายุ 3 และ 6 เดือน ในชุดดินนราธิวาส

สายพันธุ์	LOB0		LOB1		L1B0		L1B1	
	ไม่ใส่ปุ๋ย	ไม่ยกทรง	ไม่ใส่ปุ๋ย	ยกทรง	ใส่ปุ๋ย	ไม่ยกทรง	ใส่ปุ๋ย	ยกทรง
	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	3 เดือน	6 เดือน
ศรีลังกา	78.4	24.0	47.2	95.8	89.8	128.0	29.6	114.8
เลย์	78.6	119.2	54.0	76.0	95.8	117.8	44.0	76.0
นครสวรรค์	102.0	96.8	53.2	57.4	89.0	97.6	47.6	62.8
กำแพงเพชร 1	96.0	126.2	72.2	80.4	69.6	122.2	64.8	92.8
กำแพงเพชร 2	94.6	119.8	53.0	74.0	94.6	138.0	66.8	111.0
ร้อยเอ็ด	71.2	75.4	59.2	71.6	97.6	95.8	72.2	83.8
ราชบุรี	77.2	127.4	73.8	75.2	90.0	136.8	62.4	81.4
ประจวบคีรีขันธ์	102.2	117.4	81.4	88.8	95.0	128.2	53.0	89.4
สุราษฎร์ธานี	111.2	109.0	81.2	89.2	100.8	105.4	80.0	88.2
สงขลา 3	96.2	103	58.8	82.8	74.8	96.4	83.0	93.0

เอกสารอ้างอิง

- วิฑูร ชินพันธ์ และอาทิตย์ สุขเกษม. 2537. การศึกษาเปรียบเทียบสายพันธุ์หญ้าแฝกในประเทศไทย. น. 21-22. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ วันที่ 24-26 สิงหาคม 2537 อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.
- วีระชัย ณ นคร. 2537. การศึกษานุกรมวิธานของหญ้าสกุล *Vetiveria* ในประเทศไทย. น 20. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ วันที่ 24-26 สิงหาคม 2537 อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน. การใช้ประโยชน์หญ้าแฝก. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน. 7 น.